

Razvoj osnovnih matematičkih pojmova i socijalizacije kroz iskustveno učenje

Oblast (čitalačka/matematička/prirodno-naučna pismenost):

- Matematička pismenost (formiranje osnovnih pojmova: uspoređivanje, mjerenje, oblici, skupovi)

Tim nastavnika: (*Ime i prezime, pozicija*)

- Mersija Kovačević, nastavnica razredne nastave, I d razred

Zašto se praksa provela: (Polazište)

Praksa je pokrenuta radi uvođenja učenika I d razreda u razumijevanje sredine u kojoj žive, formiranja osnovnih matematičkih pojmova i razvoja njihovih potencijala kroz aktivan odnos s okolinom. Opservirani izazovi uključuju poteškoće u izgovoru glasova (posebno kod učenika s dijagnozom dislalije: distorzija i supstitucija glasova, slabu finu motoriku, nepravilno držanje olovke i nedovoljnu socijalizaciju zbog uzrasta i povučenosti nekih učenika. Cilj je osposobiti učenike za početno čitanje i pisanje, razviti radne navike, međuvršnjačke odnose i samopouzdanje kroz praktične aktivnosti i eksperimente prilagođene uzrastu. Praksa se temelji na iskustvenom učenju, koristeći metode poput „izmiješanih sekvenci“, „oluje mozga“ i „igranja uloga“, te povezuje saobraćajnu kulturu i promjene u prirodi (jesen) s ciljem razvoja zdrave ličnosti.

Ciljna grupa djece: (*Kvalitativni i kvantitativni opis ciljne grupe djece/djeteta ne koje je usmjerena praksa*)

- Učenici I d razreda (pretpostavljeno 15–20 učenika, tačan broj nije naveden)
- Specifično: učenik (dijete s dijagnozom disleksije, miran, tih, povučen)

Kvalitativni opis:

Učenici su na početku osnovnoškolskog obrazovanja (6–7 godina), s različitim razinama razvoja govora, motorike i socijalnih vještina. Imaju poteškoće s izgovorom pojedinih glasova, slabom finom motorikom i nepravilnim držanjem olovke. Jedan učenik ima dijagnozu disleksije (artikulacijske nepravilnosti: distorzija i supstitucija glasova) i jezička razvijenost odgovara uzrastu, ali je miran, tih i povučen, što otežava socijalnu interakciju. Ostali učenici pokazuju prirodnu radoznalost, ali zahtijevaju podršku za socijalizaciju i razvoj osnovnih vještina čitanja, pisanja i matematike. Interesirani su za praktične aktivnosti i igru.

Ciljevi prakse:

1. Osposobiti učenike za početno čitanje i pisanje slova i brojeva, uz poboljšanje izgovora glasova .
2. Formirati osnovne matematičke pojmove: uspoređivanje, procjenjivanje, mjerenje, prepoznavanje oblika i skupova.
3. Poboljšati finu motoriku i pravilno držanje olovke kroz praktične aktivnosti.
4. Potaknuti socijalizaciju i međuvršnjačke odnose kroz grupne aktivnosti i igru.
5. Upoznati učenike s promjenama u prirodi (jesen) i saobraćajnom kulturom kroz iskustveno učenje.
6. Razviti radoznalost i sposobnost postavljanja pitanja kroz metode „vidim, mislim, pitam se“ i „oluja mozga“.
7. Omogućiti razumijevanje pojmova svojstva, predmet/nepredmet i materijal kroz eksperimente prilagođene uzrastu.
8. radi podrške projektu i promocije zdravog načina života.

Međupredmetna korelacija:

- **Matematika:** Uspoređivanje predmeta po veličini, obliku, boji; razlikovanje skupova; mjerenje dužine; povezivanje saobraćajnih znakova s geometrijskim oblicima; obrada voća i povrća kroz oblike.
- **Moja okolina:** Teme „Sredina u kojoj živim“, „Jesen“, „Od kuće do škole“, „Saobraćaj“, „Đak veseljak“; promatranje prirode i saobraćajnih znakova; upoznavanje s promjenama u jesen.
- **Likovna kultura:** Crtanje i otisak lišća, kiša, vjetar, kišobran, linije; povezivanje oblika s voćem i povrćem.
- **Bosanski jezik i književnost:** Vježbanje izgovora glasova, čitanje i pisanje slova, igrokazi, recitacije na teme saobraćaja i jeseni, fabularna piramida za učenje riječi i skupova.
- **Tjelesni i zdravstveni odgoj:** Elementarne igre („Ptica u gnijezdo“), kretanje u prirodi tokom posjete šumi.

Aktivnosti:

Svi učenici I d razreda biće raspoređeni u grupe s ravnomjernim učešćem u zadacima, kroz vježbe izgovora glasova K, G i V prema logopedskim preporukama. Aktivnosti su prilagođene uzrastu, s fokusom na praktične zadatke i igru, koristeći metode poput „izmiješanih sekvenci“, „oluje mozga“ i „razmisli/razmijeni u paru“ kako bi se potaknula aktivnost, razmišljanje i socijalizacija učenika.

Na časovima matematike i predmeta Moja okolina učenici uspoređuju predmete po veličini, obliku, boji i dužini (npr. voće, povrće, listovi) te razlikuju skupove (npr. krugovi, pravougaonici, trouglovi). Eksperimenti služe za razumijevanje pojmova svojstava (poređenje tekstura: glatko/hrapavo, tvrdo/mekano) i razlikovanje predmeta od nepredmeta (npr. jabuka/kamen – vjetar/kiša) kroz posmatranje u prirodi. Ispituju se materijali (drvo, plastika, tkanina) dodirivanjem i opisivanjem. Metoda „izmiješanih sekvenci“ omogućava učenicima slaganje slika i dijelova slika povezivanjem s matematičkim oblicima, dok metoda „vidim, mislim, pitam se“ potiče postavljanje pitanja i razmišljanje kroz promatranje didaktičkih sličica (saobraćajni znakovi, listovi). Metoda „fabularna piramida“ koristi se za gradnju piramide riječi (npr. „semafor“, „znak“, „ulica“) radi učenja brojnosti, skupova i izgovora.

U okviru saobraćajne kulture učenici uče pojmove saobraćajnih znakova prikazanih na projektoru, poput pješačkog prelaza i semafora, te posjećuju policajca u učionici radi praktične edukacije o pravilima ponašanja u saobraćaju.

Vannastavne aktivnosti obuhvataju posjetu šumi za promatranje jesenskih promjena u prirodi, sakupljanje lišća i promatranje biljaka i životinja, što se povezuje s temom „Jesen“. Elementarne igre u prirodi, poput igre „Ptica u gnijezdo“, razvijaju koordinaciju i socijalizaciju učenika.

Kreativne aktivnosti uključuju časove likovne kulture, gdje učenici rade otisak lišća, crtaju kišu, vjetar i kišobrane, te povezuju oblike s voćem i povrćem (npr. jabuka – krug). Na časovima bosanskog jezika i književnosti organizuju se igrokazi i igre uloga na temu „Zimnica“, recitacije i vježbe izgovora glasova. Metoda „razmisli/razmijeni u paru“ potiče učenike da u parovima razmjenjuju ideje o oblicima i saobraćajnim znacima, a tehnika „olovka u sredini“ provjerava usmeno znanje kroz grupno odgovaranje na pitanja.

Motorne vježbe obuhvataju razvoj fine motorike kroz crtanje, pisanje slova i brojeva, pravilno držanje olovke, slaganje didaktičkih sličica i modelovanje oblika od plastelina.

Saradnja s lokalnom zajednicom uključuje angažman policajca za edukaciju o saobraćajnim pravilima i posjetu učionici, čime se dodatno osnažuje praktično učenje i povezivanje školskog sadržaja s realnim životom.

Ostvareni ishodi:

Obrazovni:

- Učenici prepoznaju i imenuju oblike (lopta, kocka, valjak, piramida) promatranjem predmeta iz okoline.
- Razlikuju predmete po dužini, boji i širini; procjenjuju međusobne odnose predmeta.
- Prepoznaju ravne i zakrivljene plohe, likove, otvorene i zatvorene crte (unutrašnjost/vanjština); uočavaju sjecište crta.
- Usvajaju pojmove „pripada“ i „ne pripada skupu“, „element skupa“ i „nije element skupa“; imenuju različite skupove predmeta i bića iz okoline.
- poboljšavanje izgovora glasova K, G, V (mjereno smanjenjem supstitucija u spontanom govoru, uz podršku logopeda).
- Učenici počinju čitati i pisati osnovna slova i brojeve (npr. savladavanje 50% slova do kraja prakse).
- Razlikuju živu od nežive prirode, navode sličnosti i razlike, uočavaju promjene na živim bićima u jesen i prirodna dešavanja u okolini.
- Razumiju zavisnost žive od nežive prirode kroz promatranje i eksperimente.

Odgojni:

- Učenici poštuju pravila škole: prepoznaju uposlenike, samostalno pronalaze prostorije, pozdravljaju nastavnike, vršnjake i starije, pripremaju potrebne predmete za školu, održavaju higijenu radnog prostora.
- Opisuju put od kuće do škole, razlikuju sredstva za prevoz robe i ljudi, koriste pješački prelaz.
- Poboľšana socijalizacija, vidljiva kroz češće učešće u grupnim aktivnostima i komunikaciju s vršnjacima .
- Razvijene radne navike: pravilno držanje olovke, redovno obavljanje zadataka (mjereno opservacijom nastavnice).
- Povećano samopouzdanje, zabilježeno kroz aktivno postavljanje pitanja i sudjelovanje u „oluja mozga“ i „razmisli/razmijeni u paru“.
- Učenici samostalno donose zaključke i imaju izgrađen stav prema okruženju.

Funkcionalni:

- Izrađene didaktičke sličice, slikovnice saobraćajnih znakova i modeli oblika od plastelina.
- Dokumentovana posjeta šumi (fotografije, sakupljeni listovi) i edukacija s policajcem.
- Kreirani materijali za „fabularnu piramidu“ i „izmiješane sekvence“ dostupni za nastavu.

Ul. Pozorišna 13
75 000 Tuzla B&H
Tel. +387 (0)61 141 409
+387 (0)61 146 306
+387 (0)61 139 619
muios@bih.net.ba

MIOS Tuzla
www.ioskole.net

Međunarodno udruženje "Interaktivne otvorene škole" (MIOS), Tuzla
